

APRIL GENEVIEVE
TUCHOLKEOVÁ

MILOSRDNÉ
PŘÍZRAKY

APRIL GENEVIEVE
TUCHOLKEOVÁ

MILOSRDNÉ
PŘÍZRAKY

Brno
2019

The Boneless Mercies

Copyright © 2018 by April Genevieve Tucholke

Cover art © Will Staehle

Translation © Adéla Bartlová, 2019

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2019
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0161-8 (Formát PDF)

ISBN 978-80-275-0162-5 (Formát ePub)

ISBN 978-80-275-0163-2 (Formát MobiPocket)

Zazpívám o dívce, která se nebála,
přežila v boji a ke zlatu se dostala,
když oheň vyhasl, krutý mráz přestála,
poslední statečná, kterou zem poznala.

— „Píseň o osamělé dívce“
ze *Ságy o krvavém ledu*

Toto je příběh o hrdinství,
o milosrdných z Vorska a čarodějkách z Merrows,
o bažinách a trnů, o ženách a obrech,
o odvaze a přátelství, o časech, jež se končí,
a jiných, které začínají.
— z básně „Milosrdné přízraky“

Esca Roth,
jarl Modrého dolu

Slávy si dobudu, či zchvátí mne smrt!

Béowulf
(přel. Jan Čermák)

ČARODĚJKY

JEDNA

Říká se, že při umírání má člověk žízeň, proto jsme našim zákazníkům vždycky dávaly naposledy napít.

Sáhla jsem po láhvi černorybízové *vite*, kterou jsem nosila ve vaku, a přiložila jsem ji ženě k ústům. „Tu máš,“ řekla jsem. „Napij se, ovečko.“

Dlouze si lokla. Odtáhla jsem láhev a otřela ženě vlhké rty. Byly měkké a teplé jako červená švestka utržená v srpnu přímo ze stromu. Říkala jsem všem našim zákazníkům *ovečko*. I těm mohutným s hustými vousy a rukama jako balvany. I těm zlým se studeným, scvrklým srdcem a zaschlou krví pod nehty. Tahle ovečka ale nebyla ani jeden z těchto případů.

Od hlavy až k patě byla zahalená do černého hedvábí. Látka obepínala její křivky a lehce se vlnila, jako by byla utkaná z jemného letního vánku. Toužila jsem si na ni sáhnout. Toužila jsem si ji obléknout. Naše tlustá vorská vlna, kůže a kožešiny nás hřály, ale vedle jejích krásných šatů byly obyčejné a čistě účelné.

„Ty jsi z Iberu.“ Runa také zírala na ty šaty.

Žena přikývla. „Vyrostla jsem v jemném bílém písku, ne ve sněhu. Slunce zářilo jako oheň a ženy měly vášeň v krvi.“

Najala si nás sama. Chtěla zemřít. Její muž i děti zemřeli na nemoci. Netušila jsem, jak se ocitla v tmavém baráku s drnovou střechou na opačné straně Černého smrkolesa.

Byla vysoká, vyšší než já, dokonce vyšší než Runa. Měla sytě hnědé oči a špičaté uši jako elverové z vorských pohádek. Nabídla jsem jí ještě *vite*. Napila se a potom mi vložila do dlaně zlatou minci.

„Jak se jmenuješ?“ zeptala se.

„Frey,“ odpověděla jsem. Nechtěla jsem na oplátku znát její jméno.

Vzdychla a opřela se měkkou paží o mé tvrdé rameno. S nesmírnou něžností jsem jí odhrnula černé vlasy z tváře a jemně jsem ji pohladila hřbetem ruky po kůži. Vlasy měla těžké a stoupala z nich vůně jihu. Myrha a kadidlo.

„Uděláme to rychle, ovečko,“ řekla jsem. „Jak jsme slíbily.“ Podívala se na mě a věnovala mi krátký laskavý, ale smutný úsměv.

Pokynula jsem Ovii, která stála ve stínu poblíž vystydělého krbu. Přistoupila k nám, napjatá, ale tichá jako sněžná kočka na lovu. Juniper, naše mořská čarodějka, se začala modlit v koutě u starého tkalcovského stavu a hromady kůží. Trigve stál vedle mě a Runa nás prostě sledovala ode dveří.

Ovie mi podala svou dýku — byla kvalitnější a ostřejší než moje. Vzala jsem si ji a podřízla ženě krk. Jeden stříbrný záblesk a bylo hotovo. Iberanka se na dýku ani jednou nepodívala, až do samého konce mi hleděla do očí. Podržela jsem ji, aby neupadla na podlahu.

Juniper dokončila modlitbu a připojila se k nám. Položila ženě ruku na prsa a její kudrny spadly na umírající tvář. Juniper měla světlé vlasy s lehoučkým odstínem perlově blede mořské zeleně, jak bylo typické pro všechny čarodějky z Merrows.

Čekali jsme, až ženin dech zeslábně. Byl stále pomalejší, až se nakonec zastavil navěky.

„Vsadím se, že když byla mladá, byla ohnivá.“ Palcem jsem jí něžně zatlačila obě oči. „Ohnivá jako iberské slunce. Zajímaloby mě, jestli ji na mrazivý sever vyhnal nějaký ohnivý hrdinský čin...“

Runa na mě vrhla přísný pohled.

Říkala, že tohle přemýšlení o zákaznících po jejich smrti je nebezpečné. Představovat si, jak asi žili, snít o tom, jak si s nimi život pohrál, jakými klikatými cestami se ubírali. Podle ní by mě tohle fantazírování mohlo přivést do problémů nebo bych z něj mohla změkknout.

Runa měkká nebyla — byla by dobrou velitelkou milosrdných, jak se nám podle našeho povolání říkalo. Mohla by od nás odejít a založit si vlastní milosrdnou družinu. Jednou jsem to pověděla Juniper, ale ta jen pokrčila rameny a řekla, že vůdce potřebuje kromě síly i představivost.

Runa vstala a začala prozkoumávat vychladlý, prázdný dům. Věděla jsem, že hledá jídlo, oblečení a zbraně. Dohnala jsem ji v půlce potmělé chodby vedoucí k dalším tmavým místnostem, do nichž se vstupovalo vchody zakrytými starými medvědími kůžemi.

„Nech to být, Runo. Naše práce tady skončila. Pojďme pryč.“

Probodla mě pohledem, vystrčila bradu a pevně stiskla rty. „Mohlo by tu být něco schovaného — poklady z jihu,

klenoty z pouště. Ty můžeme prodat a vyděláme si na cestu na lodi...”

„Ne,“ zazvonil chodbou Oviin zvučný hlas. „Nebudeme krást. Nech její věci na pokoji, Runo.“

Trigve a Juniper tiše stáli za Ovií, i když Juniper sebou trochu šila, jak bojovala sama se sebou. Její zlodějské nutkání bylo silné. Siggy nám neustále opakovala, že bohové se dívají a potrestají každou milosrdnou, která by od zákazníka vzala víc než minci.

A přesto...

Před odchodem jsem Ibeřance uřízla pramen vlasů. Vsunula jsem Oviinu dýku pod hlavu cizinky a řízla jsem. Kov zaskřípal o kamennou podlahu.

Runa v minulosti brala u zákazníků jednoduché, užitečné drobnosti. Ve vaku měla klubko silného konopného provazu a další nakradenou kořist: kusy kůže, kovové háčky, zbytky staré vlny a lahvičky lektvarů a tonik. Runa si obvykle dělala, co chtěla, a já jsem ji za to obdivovala.

Zastavili jsme se u nedalekého potoka, abychom si umyli z rukou krev. Vždycky jsme se snažili uchránit si oblečení. Kdykoli jsme na cestách někoho potkali, rychle přešel pohledem naše černé pláště... a pak staré rezavé skvrny na našich prostých vlněných tunikách. Ty lidem připomínaly, že by jednoho dne mohla být na našem oblečení i jejich krev, a na to nechce nikdo myslet.

Žena v hedvábí nechtěla, abychom ji zpopelnili. Požádala nás, abychom ji nechali v domě v lese a staré, otlučené dveře jejího domova otevřeli dokořán. Až padne noc, přijdou vlci a o všechno se postarají.

„Tak se to dělá v Iberu,“ řekl Trigve. „Četl jsem o tom.“

Musela jsem vynaložit veškeré sebeovládání, veškerou sílu, abych dokázala odejít a nechat tu ženu napospas noční zvěři. Toužila jsem po tom, abych směla svěřit její tělo ohni a nechat její duši odletět do Holhally, zatímco se ostatky budou rozpadat na popel. Nebo ji aspoň schovat do bezpečí pod zem, do hloubky šesti stop, jak mají ve zvyku Elshané.

Způsob, jakým si lidé přejí zemřít, hodně vypovídá o jejich životě. Žena v černém hedvábí chtěla zemřít krvavě.

A jestliže toužila po divoké smrti, měla jsem právo jí to upírat?

Říkali nám milosrdné, někdy milosrdné přízraky. Povídalo se, že jsme jen stíny, duchové, a když se dotknete naší kůže, rozplyneme se v dým.

Lidé z nás byli nervózní, protože jsme byly ozbrojené ženy. Přesto nás potřebovali. Muži by naši smutnou a temnou práci nedělali.

Jedné noci o slunovratu, kdy zůstalo světlo dlouho na nebi, jsem se na nás zeptala své učitelky Siggy. Chtěla jsem vědět, kdy naše smrtící řemeslo vzniklo a proč. Odpověděla, že neví. Bardové o tom nezpívali a v ságách se o tom nevyprávělo, a tak původ milosrdných zůstal ztracený v hlubinách času.

„Jarlové přicházejí a odcházejí,“ šeptala a upírala tmavé oči na poslední oranžové šmouhy světla pomrkávající nad obzorem. „Milosrdné přízraky zůstávají. Putujeme po Vorsku od časů *Kroniky o čarodějných válkách*. Možná déle. Lidé nás přehlíží a zapomínají na nás... dokud nás nepotřebují.

Tak to bylo odjakživa.“ Odmlčela se. „Není to slavná profese, ale je ušlechtilá.“

Nic jsem neříkala, ale přečetla mi myšlenky.

„Není to špatný život, Frey. Mnozí to mají horší. Jen blázni chtějí být velcí. Jen blázni touží po slávě.“

DVA

Spánek jako obvykle nepřicházel. Plížil se schovaný mimo můj dosah jako vyhublá a plachá víla se zapadlýma očima ze severských ság.

Oviino drobné, štíhlé tělo leželo přitisknuté ke mně a nohy jsme si natáhly ke skomírajícímu ohni. Cítila jsem, jak hluboce oddechuje ve stejném rytmu jako já. Byli jsme asi devět nebo deset mil za městem Hail. Určitě bychom tam našli milosrdnou práci, kdybychom měli zájem, a vzhledem k téměř prázdnému měšci za mým pasem jsme zájem měli. Mince od Ibeřanky nám budou stačit na jídlo a pivo, které si zítra dáme v hostinci — příjemná změna po vodě z řeky a uloveném králíkovi.

Opřela jsem si tvář o temeno Oviiny hlavy. Její silné, téměř bílé prameny vlasů voněly jako sníh. Celá voněla jako sníh. Sníh a náznak arktického borytu. Každých několik měsíců si konečky vlasů barvila listy vonného severního borytu, které jim dodávaly odstín modrý jako zimní nebe. Slušelo jí to.

Všichni jsme věřili, že Ovie je z nás nejstarší, že je jí devatenáct, možná i dvacet let, ačkoli mi svůj věk nikdy nesvěřila. Měla v sobě klid, díky kterému vypadala moudřejší.

Přes všechnu svou moudrost se mi Ovie v noci choulila v náruči jako dítě.

Juniper jednou přemítala o tom, že to Ovie dělá, protože trpí nočními můrami a možná se jí zdá o tom, jak přišla o oko.

Mořská čarodějka za mnou se pohnula ve spánku. Ležela stočená a přitisknutá zády k mým zadům. Obě jsme ležely na jejích hustých kudrnách jako na polštáři. Na rozdíl od Ovie byla Juniper jemně cítit solí, konkrétně květinovou solí, kterou Fremové těží z oceánu a suší na slunci. Jednou jsem ji ochutnala ve velké síni, nasýpanou na pečené srnčí kýtě. Směly jsme se zúčastnit hostiny za odměnu za naše služby, které jsme poskytly nemocnému synovi jednoho sluhu. Chlapec umíral na jarlův vkus příliš pomalu.

Runa ležela jako obvykle stranou, s dlouhýma nohama nataženýma do stínu. My ostatní jsme vždycky usnuly na hromadě, zabalené do svých plášťů. Ty byly z dobré, silné látky a sloužily nám jako přikrývka i postel.

Naučila jsem se časem spoléhat na to, že spíme pohromadě jako psí smečka a udržujeme se navzájem v teple. Věděla jsem, jaké to je spát o samotě. Pamatovala jsem si dlouhé osamělé hodiny, které jsem strávila bez přístřeší, když jsem utekla z domu rozkoše. Spala jsem pod stromy a tisknout jsem se mohla jen sama k sobě. Nebylo ke komu utéct, kam jít. Připadalo mi, jako by mě od těch dob dělil jen okamžik.

Zaslechla jsem, jak se někdo hýbe. Trigve vstal a přiložil do ohně další poleno.

Trigve nosil dlouhé vlasy jako někteří vorští muži. Tmavé prameny míval svázané koženými pásky nebo jen tak přehozené přes ramena. Lidé se často mylně domnívali, že Trigve a Runa jsou sourozenci, ačkoli svými osobnostmi se od sebe lišili jako sníh a krev.

Trigve se narodil tři týdny před slavností Ostary, během posledních záchvěvů zimy, a měl mysl silnou, bystrou a veselou jako zimní vítr, který vane od moře a rozfoukává sníh. Povahu měl mírnou, ale ne povrchní a v hrudi mu bilo soucitné srdce léčitele. Byl z nás nejvíc bezstarostný, skoro jako Hbití, slavní lučištníci, kteří se toulali po Sedmi nekonečných lesích.

Juniper v sobě také měla lehkého ducha, ale Runa a Ovie ne.

Juniper jednou řekla, že Runa a Ovie rozumějí temnotě a nosí si ji v sobě, ale Trigve temnotu odmítal a obracel se ke světlu. Tehdy se na mě mořská čarodějka podívala se zvednutým obočím a rukama opřenýma v bok, jako by se ptala: *A co ty, Frey, tma, nebo světlo?*

Trigveho jsme našly minulou zimu sedět vedle zničeného obytného vozu. Byl jediný z vesnice Dorrit, kdo přežil. Neměl, stejně jako my ostatní, rodinu ani domov. Já jsem přišla o rodiče, když mi bylo dvanáct — zemřeli na sněžnou nemoc. Otec byl rybář a stavitel lodí, matka tkadlena. Po jejich smrti mě otcův bratr prodal do domu rozkoše, kde jsem prala oblečení a myla podlahu, dokud jsem nebyla dost stará na to, abych poskytovala i jiné služby. Když mi paní domu, rusovlasá žena, která nebyla tak laskavá, jak vypadala, řekla, že je čas přesunout se z kuchyně do ložnice, vylezla jsem oknem ven a utekla jsem. Utíkala jsem, až jsem našla Siggy.

Už zase přišel podzim — noci byly chladnější a syrovější. Vorské léto bylo jasné a krátké, trvalo nějakých deset nebo dvanáct týdnů, víc ne. Hrozila jsem se příchodu zimy, zvlášť když ta předchozí byla výjimečně tuhá. Našly jsme cestou nejméně šest zmodralých těl zmrzlých ve sněhu vedle hromádek popela z dávno uhašených ohňů. Často jsem se bála, že nám někdy v noci oheň taky vyhasne. Stačil by jeden silnější poryv větru a umrzly bychom ve spánku. Ale Runa to s ohněm uměla, dokázala vykřesat plamínky i z mokrého dřeva a udržet oheň i za nejchladnějších nocí až do úsvitu.

„Máš jiskru,“ řekla Runě Juniper pár dní poté, co se k nám přidala — mořská čarodějka byla poslední dívkou, kterou Siggy před svou smrtí přijala.

Runa jen pokrčila rameny a vytáhla dřevěnou krabičku, ve které měla křesadlo, ocílku, práchno a troud.

„Ty tomu říkáš zručnost, mořské čarodějky tomu říkají jiskra.“ Juniper zvedla ruku, zaťala ji v pěst a položila si ji na srdce. „Jiskra je spirituální dar od bohyně Jute. A ten by se neměl pokládat za samozřejmost.“

„Jak víš, že ho pokládám za samozřejmost?“ Runa se sehnula a foukala do jiskry, dokud hnízdo z troudu nezačalo hořet. „Proč se prostě nepomodlíš za oheň, když jsi tak oddaná Jute? Ušetřilo by mi to práci.“

Juniper pokrčila rameny. „S modlitbami je to složité. A kromě toho bys jimi měla spíš dávat, a ne brát.“

Runa se na Juniper dlouze podívala. „Neříkej,“ řekla poněkud úsečně, ale tvářila se mírně.

Juniper se jen usmála a v tu chvíli jsem pochopila, že Siggy měla pravdu, když tvrdila, že tahle ušatá holka s velkýma šedýma očima bude skvělou členkou naší party.

Její laskavost a upřímnost kontrastovaly s Runinou hluboce zakořeněnou pochybovačností.

Ne že bychom se my s Ovií nějak zvlášť modlily — normální Voršan zkrátka není přehnaně zbožný. Pokorné prosby nám přes rty moc nešly. Existovaly výjimky, například řádové sestry z Gothie, mořské čarodějky nebo někteří pobožní jarlové, ale obecně vzato jsme se k modlitbám uchylovali až v krajní situaci.

Když už jsem se modlila, tak k Valkree, krásné, tiché a tajemné bohyni milosrdných přízraků a toulavých dívek. Říkalo se, že pro nás má zvláštní slabost. Když se mě Siggy ujala, naučila mě modlit se — bylo to součástí mého výcviku. Učila mě modlení, stejně jako mě na králících a veverkách učila umění rychle a čistě podříznout krk nebo jako mi stopováním vlků a lišek až k jejich norám vštěpovala trpělivost a rozvážnost.

Přesto jsem měla modlení spojené spíš se strachem a zbožným obdivem než se silou a praktičností a takové nečinné uctívání pro mě nebylo.

Juniper ze spánku něco zašeptala a její vlasy mě pohladily po zátylku. Ve svých patnácti letech z nás byla nejmladší a také nejmenší, ale uměla si poradit. Pohybovala se lehce jako vánek, a co se zlodějin týče, nestyděla se prakticky ničeho. Dokázala by vám ukrást košili přímo z těla a ani byste si toho nevšimli, dokud by vám po zádech nepřejel studený vítr. Když selhaly Oviiny pasti, Juniper to vyřešila. V noci kradla slepice, ke kterým se bezhlučně proplížila kolem chlupatých hlídacích psů. Jednou ukradla ospalou červenou krávu s něžnými hnědými očima; stačilo, aby se sedlák otočil zády. Týden jsme pily čerstvé mléko, než jsme krávu vyměnily se ševcem za kožené boty s beránkem — pro

každou z nás jeden pár. Díky botám pořád máme všechny prsty na nohou, protože nám minulou zimu neumrzly.

Pomyslela jsem na vlastní krádež — na Ibeřančiny vlasy, které jsem měla schované ve vaku. Nikdo není doopravdy mrtvý, dokud si ho někdo někde pamatuje. Díky vzpomínkám jsme nesmrtelní. Proto muži chodí do válek. Proto nasedali do dlouhých veslic a přepadali Elshland, než tam vytěžili všechno zlato. Riskovali své krátké a konečné životy pro věčnou záři nesmrtelnosti. Pro šanci stát se hrdinou v písních bardů.

Runa říkala, že válka je hloupost. Juniper litovala zničených životů a ztracených příběhů. Podle Trigveho byly války bezcitné. Ovie o nich nemluvila.

Ale já jsem je chápala.

Chtěla jsem změnit svůj osud, přimět ho, aby se vydal jinou cestou. Chtěla jsem si stoupnout do řeky času a otočit směr jejího toku jinam, i když jen na chvíli.

Kdybych kráčela dál jako milosrdná po cestě smutné, neslavné, rychlé a tiché smrti, budou milosrdné jediné, komu zůstane v srdcích vzpomínka na mě, až zemřu.

Siggy říkala, že žít neznámý a ničím zajímavý život je hodno úcty. Vyžaduje to odvahu. Nesouhlasila jsem s ní, což ostatně platilo i o jiných věcech.

Nechtěla jsem zemřít jako žena v hedvábí, sama v lesích i na celém světě, poté co mě opustí všechna radost, láska i štěstí. Poslední doušek *vite*, zvednout bradu, rychlé říznutí a pak tělo v kaluži krve, půlnoční večere pro divou zvěř.

Chtěla jsem, aby mě lidé znali. Aby se o mně zpívalo. Aby mě muži a ženy nosili na ramenou a mé jméno se neslo z jejich úst až ke krovům.

Byla jsem milosrdná bez rodiny, bez domova a bez majetku, přesto má krev zpívala oslavnou píseň.

Juniper říkala, že bohové rádi pokořují ty, kteří mají příliš velké sny. Jenže bohové pro mě nikdy nic moc neudělali a já jsem se jich nebála.

Natáhla jsem se přes Ovii a zašmátrala ve tmě po Trigveho hřejivých prstech. Stiskla jsem mu ruku. Spánek se mu často vyhýbal stejně jako mně.

Když jsem konečně usnula, čekaly mě divoké sny. Vlci vyjící do studeného zimního vzduchu. Bílé vlny měsíčního světla na černém poli. Rudá olejovitá krev stékající po šedých kamenech.